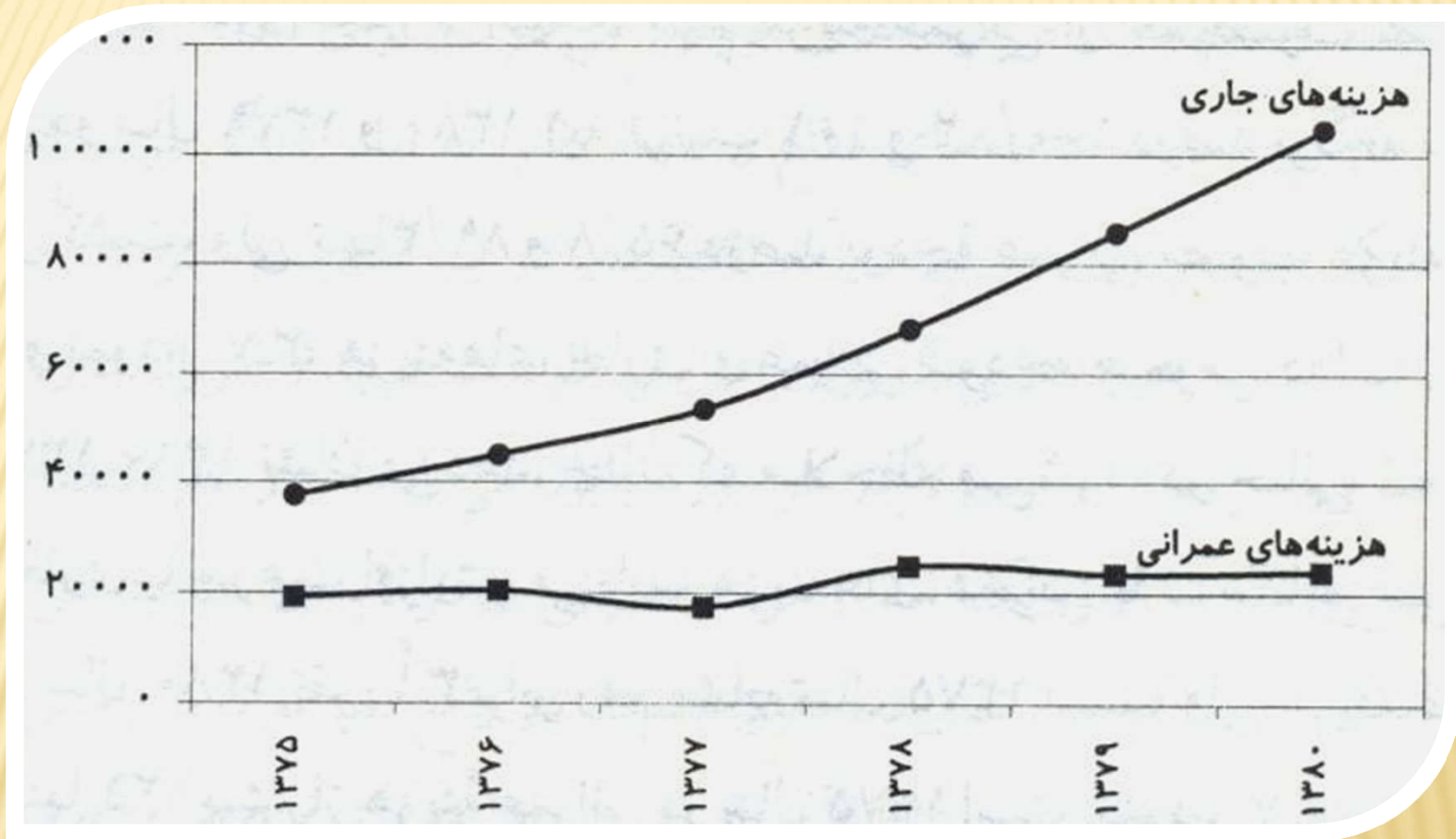
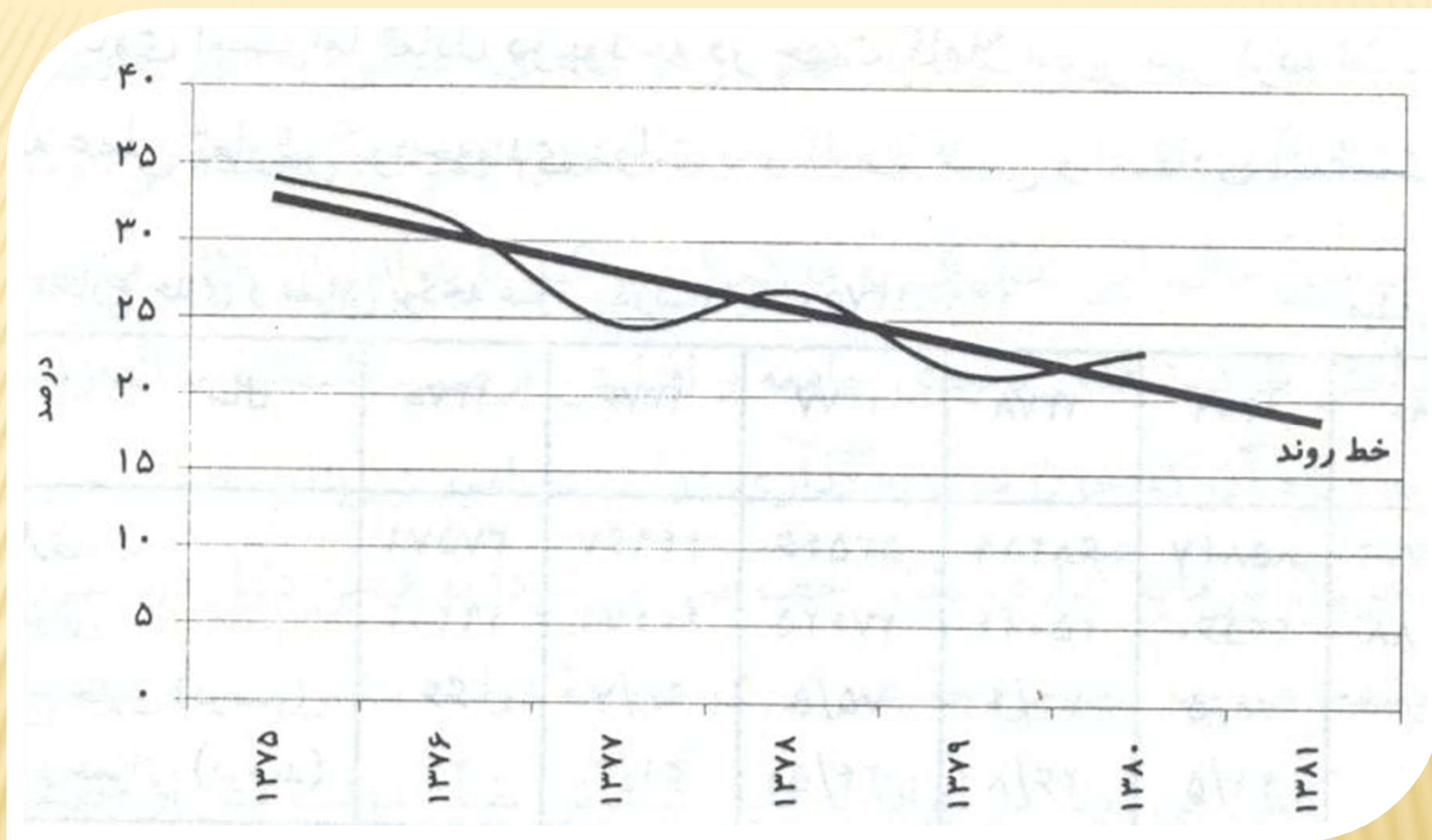

میلیارد ریال

هزینه های جاری و عمرانی بودجه عمومی دولت ایران ، ۱۳۷۵ - ۱۳۸۰

سهم هزینه عمرانی در بودجه عمومی دولت ایران ، ۱۳۷۵ - ۱۳۸۰

ج - طبقه بندی عملیاتی:

✘ این یک نوع دیگر از طبقه بندی بودجه دولت می باشد که چهار امور کلی بشرح ذیل قابل تقسیم بندی است؛ (تعریف امور: امور به مجموعه ای از اقدامات سازمان یافته گفته می شود. که بخش عمده ای از وظائف در کشور را در برمی گیرد.)

✘ ۱- **امور عمومی:** وظائفی است که بمنظور حفظ و برقراری امنیت داخلی، عدالت، نظم و مقررات و قانونگذاری انجام می گیرد.

✘ ۲- **امور دفاعی:** وظائفی را شامل می شود که در جهت حفظ مرزهای جغرافیایی و دفاع از تمامیت ارضی کشور صورت می گیرد.

✘ ۳- **امور اجتماعی:** آن سری وظائفی است که برای افزایش رفاه و آسایش و مسائل فرهنگی جامعه، آموزش، بهداشت و ... انجام می گردد.

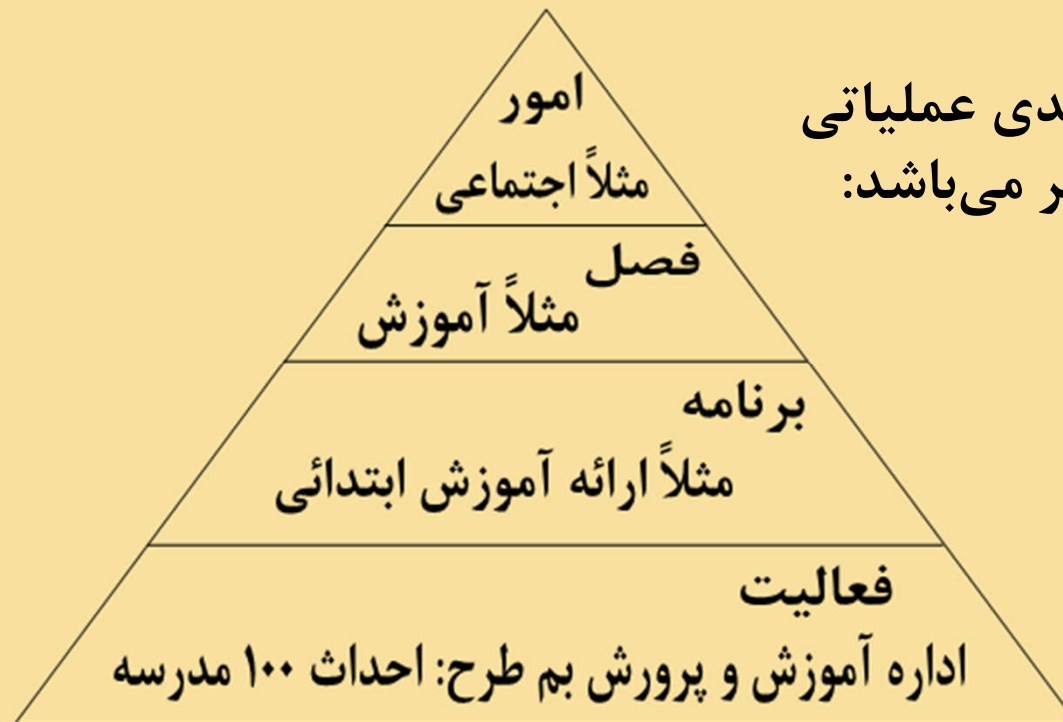
✘ ۴- **امور اقتصادی:** آن وظائفی است که در جهت تقویت زیرساخت ها و افزایش ظرفیت تولیدی، رشد اشتغال و ... انجام می شود.

- بطور کلی در طبقه بندی عملیاتی اقدامات دولت از کلی به جزئی یعنی بترتیب به امور - فصل - برنامه و فعالیت یا طرح تقسیم می شود.

✘ **تعریف برنامه:** مجموعه عملیاتی است که خدمت یا کالای مشخصی در یک دستگاه تولید و عرضه می نماید. مثلاً آموزش ابتدائی، کاردانی و کارشناسی بترتیب توسط وزارتخانه های آموزش، کار و علوم انجام می شود.

✘ همچنین هر برنامه نیاز به فعالیت جاری یا طرح عمرانی دارد، بعنوان مثال در برنامه آموزش فعالیت شامل زحمت و کوشش کارکنان و معلمین و اساتید می باشد و حقوقی که دریافت می کنند جزو هزینه های جاری است و طرح عمرانی در برنامه آموزش شامل خریداری ماشین آلات، ادوات و ابزاری است که جزو هزینه عمرانی می باشد.

ترتیب طبقه بندی عملیاتی بصورت هرم زیر می باشد:

د- طبقه بندی از نگاه (روغنی زنجانی و طاهری پور):

روغنی زنجانی به منظور داشتن نتایج شفاف از جهت گیری های دولت طبقه بندی خاصی را طی سالهای ۵۰ تا ۷۴ انجام می دهد. او در این تقسیم بندی هزینه های جاری و عمرانی را به ۴ دسته تقسیم می کند:

دسته	۱۳۵۰-۵۶	۱۳۵۹-۶۲	۱۳۷۱
۱- امور عمومی و دفاعی (امنیت داخلی، خارجی و ...)	%۶۰	%۴۰	%۳۱
۲- مخارج در خدمت توسعه انسانی (فرهنگ، آموزش و ...)	%۲۶	%۴۰	%۵۷
۳- مخارج در خدمت توسعه زیربناهای فیزیکی (عمران، برق و ...)	%۸	%۲۰	%۱۲
۴- هزینه های توسعه تولید (توسعه کشاورزی، صنعت و ...)	%۶		

هـ- طبقه بندی جدید بین‌المللی در بودجه ۱۳۸۱ ایران

- ✘ جدیدترین یا آخرین طبقه بندی که بخش نظام آمارهای مالی دولت GFS مستقر در صندوق بین‌المللی پول آن را تهیه نموده است به سال ۱۹۹۳ برمی‌گردد که سازگار با حسابهای سازمان ملل متحد نیز می‌باشد.
- ✘ هدف اصلی این نظام بودجه بندی تهیه یک چارچوب جامع و هماهنگ برای کلیه کشورهای است که امکان تجزیه و تحلیل عملکرد و مقایسه آنها با یکدیگر را آسان می‌سازد.
- ✘ تدوین بودجه براساس این طبقه بندی عملیات بودجه ای دارای ارتباط تنگاتنگی با فعالیتهای اقتصادی است.
- ✘ این طبقه بندی با توسعه پایدار و توسعه منطقه ای سازگارتر است. چون در آن درآمد و هزینه‌های محیط زیست و سهم اعتبارات استانی به تفکیک بخش مشخص است.
- ✘ همچنین دولت و واحدهای دولتی شرکتها و خانوارها در این طبقه بندی بعنوان واحد نهادی شناخته می‌شوند.

تعریف واحد نهادی: واحدی است که می‌تواند دارایی تصرف نماید، بدهی

داشته باشد و در اقتصاد تأثیر گذار باشد و حساب ترازنامه دارد.

حاصل عملیات مالی بودجه در روش سنتی گذشته بصورت کسری یا مازاد بودجه منعکس می شود اما در بودجه بندی جدید نتایج عملیات بودجه بشکل ترازهای مختلف قابل ارائه است و عملکرد دولت از دیدگاه توسعه پایدار و متوازن معنی پیدا می کند.

به هر حال براساس بودجه بندی (طبقه بندی جدید) سه تراز مهم بشرح ذیل ارائه می گردد:

۱- **تراز عملکرد جاری دولت:**

- این تراز ارتباط میان دولت و اقتصاد را بصورت سالانه نمایش می دهد. (یعنی چگونگی جذب منابع اقتصادی).
- چنانچه فقط بخشی از منابع اقتصادی جذب گردد یعنی دولت در عملیات جاری دخلش از خرجش کمتر بوده است.

۲- تراز ثروت و دارایی طبیعی و مادی:

✘ این تراز حکایت از آن دارد که آیا دولت بر دارایی و ثروت خود افزوده یا کم کرده است.

✘ در این طبقه بندی این تراز فروش نفت خام در آمد محسوب نمی شود بلکه بعنوان فروش ثروت طبیعی بشمار می آید. (برعکس بودجه ۸۰) که در بودجه سال ۸۱ به آن واگذاری دارایی سرمایه گفته شده است. (در مجموع ثروت دولت را زیاد می کند).

✘ ۳- تراز انتقال منابع مالی بین نسل ها:

✘ این تراز وام گیری های دولت از بانک مرکزی، فروش اوراق مشارکت، فیش حج، خرید سهام و بازپرداخت اصل و نوع وامها را نشان می دهد.

✘ به تعریفی دیگر این تراز حکایت از این امر دارد که آیا دولت منابع مالی نسل آینده را برای نسل موجود خرج کرده است یا منابع نسل فعلی را برای آیندگان کنار گذاشته است؟ (با توجه به عملکرد دولت در بودجه هر سال این امر آشکار می گردد).